

КАЗКИ

ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА „РІДНЕ СЛОВО“
НІМЕЧЧИНА — 1954

КАЗКИ

ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА „РІДНЕ СЛОВО“
НІМЕЧЧИНА — 1954

МАЛЮНКИ В ТЕКСТІ ХУДОЖНИКА Олександр БИСТРЯКОВА

ОСЕЛ і ЛЕВ

Був собі раз Осел. Забагато йому стало праці й багатів у господаря.

— Давай, — думає, — втечу в ліс і буду жити на волі! Буду собі пастися по лісі і хто мені що зробить?

І, не думавши довго, втік від господаря, та й у ліс. Добре йому там. Пасеться, де хоче, не робить нічого, ніхто його не б'є — відколи живе, ще такого добра не зазнав. Аж раз дивиться, йде Лев, страшний-престрашний, та й просто на нього.

— Ну, — думає собі Осел, — аж тепер уже по мені буде!

Але поки Лев дійшов до нього, він якось трохи отямився й поміркував собі:

— Ану, може я його деяк здурю?

Та й як стояв, бух на землю, ліг собі й лежить, мов і гадки не має.

Надходить Лев і кричить уже здалека:
— Ей, ти, хто ти там? Як смієш лежати?
Чому не встаєш і не поклонишся мені?

А Осел мов і не чує. Лежить собі та тільки довгими вухами клапає.

Надійшов Лев і знову кричить:

— Зараз устань і поклонися мені?

— А хто ж ти такий? — питається Осел.

— Ти ще й питаєшся, — кричить грізно Лев. — Хіба ти не знаєш, що я Лев, над усіма звірами цар?

Осел, не встаючи, підвів голову й витріщив на нього очі.

— І що ти за дурниці балакаєш? — промовив він. — Ти цар над усіма звірами? Хто

тобі це сказав? Маєш те на письмі? Хто тебе обирав на царя? Ну, говори!

Лев став, мов чолом об стіну стукнувся.

— Хто мені це сказав? Та всі мені це кажуть, що я над звірами цар. Хіба ж це неправда?

— Певно, що неправда. Не може тому бути правда, бо цар над усіма звірами не хто, а я.

— Ти? — дивувався Лев. — А ти хіба маєш це на письмі?

— Певно, що маю! Ади¹, подивися ось тут!

І він устав на рівні ноги й, обернувшись задом до Льва, показав йому своє заднє копито, на якому була прибита новісінька, блискуча підкова.

— Бачиш? Це моя царська печать. Якби ти був цар, то й ти б мав таку.

¹) Ади — ось дивись.

— Ото диво! — промовив Лев. — А я про те й не подумав ніколи. Мабуть твоя правда. Але стій! Давай будемо пробуватися. Ходімо в ліс, хто за годину наловить більше звірів, той буде правдивий цар.

— Добре, нехай і так буде, — промовив Осел, і з тим розійшлися.

Лев побіг по лісі; бігав, бігав: тут зловив серну, там зайчика, там знов якусь звірину, — за годину мав уже щось п'ять чи шість штук. Бере то все і волоче до Осла.

А Осел тим часом що робить? Пішов собі на широку поляну, де сонечко ясно світило, і насеред луки кинувся на землю, ноги геть відкидав, очі зажмурих, язик висолопив на півліктя — сказавби хто: згинув та й згинув. А понад поляною все яструби літають, ворони, кані, сороки, галки, всяка погана птиця. Бачать вони, лежить неживий Осел, та й усі гурмою до нього. Зразу здалека заскакували, а там бачать, що не рухається, то й почали по нім скакати, дзьобати його язик та очі. А Осел нічого, тільки як котра пташина надто близько надлізе, а він клап її зубами, або стук її ногою, вб'є та й ховає під себе, та так хитро, що другі й не бачать. Не минула година, а він уже надушив їх з півкопи. Тоді схопився на ноги, як не стреплеться, як не рикне, а птахи всі в розтіч. Осел забрав усю побиту пташню та й несе на те місце, де мали зійтися зі Львом. Приходить, а Лев уже там.

— Ну, що, — каже до Осла й показує йому свою здобичу, — бачиш, скільки я на-
полював?

— Ну, та й дурний же ти, небоже, — каже Осел і копнув його звірів ногою. Таких звірів я міг би був наловити зо дві копи. Та що вони варті! А ти подивися на моїх! Я тільки таких ловив, що в повітрі літають. Ану по-
пробуй ти!

— Ні, я такої штуки не втну, — відповів Лев. — Аж тепер бачу на правду, що ти над звірами цар, а не я! Вибачай мені, що я так нечемно говорив з тобою!

— А бачиш! — промовив гордо Осел. — Завжди треба бути чемним, бо ануж наско-
чиш на старшого від себе, а тоді що буде? От і тепер я міг би тобі зараз за кару зробити смерть, але вибачаю тобі, бо ти з дурноти це зробив, ане зі злої волі. Йдиж тепер і пиль-
нуйся на другий раз!

І Лев пішов похнюпившись та підбравши хвіст, немов би хто виляв на нього бочку зимної-презимної води. Чи близько, чи далеко, здибає в лісі Вовчика-братіка.

Здорові були, найясніший царю! — каже Вовк і кланяється низенько.

— Ет, іди, не смійся з мене! — каже сумно Лев. — Який я тобі цар?

— Як то ні? — скрикнув Вовк. — Хто ж би смів інакше казати?

— Мовчи, братіку, — шепотом говорить до нього Лев. — Тут недалеко є правдивий цар. Як почує, біда буде і тобі й мені.

— Правдивий цар? — дивувався Вовк. — Що за диво? Який же тут є правдивий цар крім тебе?

— Є, є! — з перестрахом шептав Лев. — Я сам його бачив. Там такий страшний! А що

за сила! Навіть тих звірів ловить, що в повітрі літають. Богу дякую що мене живого пустив.

— Ну, що ти говориш! — дивувався Вовк. — Диво дивне! Знаю цей ліс не віднині, але ніяк не придумаю, хто б це міг бути. Як же виглядає той новий цар?

— Одне слово — страшний! — говорив Лев. — Вуха оттакі, голова як коновка, а на задній нозі царська печать.

— Ніяк не вгадаю, хто це може бути? — клопотався Вовк. — Знаєш що, ходи, покажи мені його!

— Я? Нізащо в світі! — скрикнув Лев. — Досить уже раз страху наївся.

— Та ходи бо! Чого боятися? — захоплювався Вовк. — От знаєш що, прив'яжи себе своїм хвостом до мого, сміліше нам буде йти!

— Про мене, — каже Лев, — нехай і так буде.

Зв'язалися обидва хвостами до купи та й пішли. Вийшли на горбик над полянку, що на ній пасся Осел. Лев зупинився, зазирає та й шепче до Вовка:

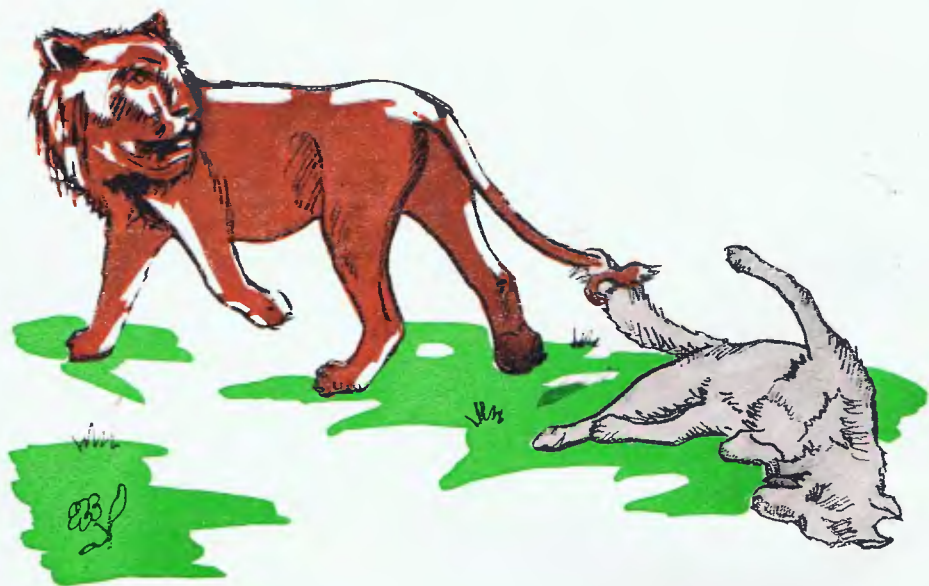
— Ось він! Ось він! Подивися!

Обертається Вовк, зазирає та й як не крикне:

— Дурний Леве, та ж це Ослиско! — А Левові причулося, що то новий цар уже близько, як не злякається, та в ноги! Через пеньки, через ярки, що було духу! Дер, дер¹, далі втомився, став та й озирнувся.

¹) Дер — утікав, гнав (дерти — давати дряпака, втікати).

— А що, вовче, близько вже той новий цар?
Але Вовк тільки язик вивісив. Як був
прив'язаний до лев'ячого хвоста, так і волівся
за ним усю дорогу і давно вже й духа спустив.

— А бачиш, — каже до нього Лев, — ти
казав, що новий цар нестрашний, а як побачив
його близько, то з самого страху помер.

Виправлення помилки: Стор. 3, 2 й рядок згори, надруковано — баготів, слід читати — батогів.

ВОВК ВІЙТОМ

Пасся собі раз Осел на пасовиську та якось наблизився до корча, а за корчем сидів Вовк, вискочив до Осла й хотів його роздерти. А Осел, дарма, що його за дурня визнали, зараз надумав, що йому зробити. Вовк до нього біжить, а він усміхається так радісно, кланяється йому низенько та й каже:

— От то добре, от то добре, пане Вовче, що ви надходите. Я вже тут за вами шукаю-шукаю.

— А пощо я тобі здався? — питає Вовк.

— Та, бачите, громада вислала мене по вас і гостро наказала: „Йди і без Вовка навіть не вертайся до села“.

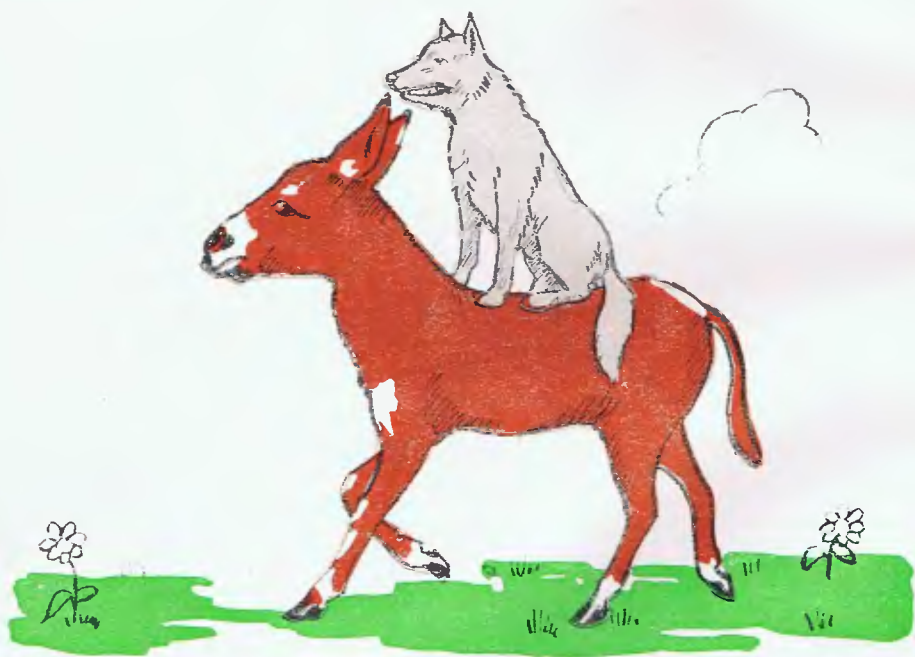
— А по що я громаді здався? — питає Вовк.

— А ви й не знаєте? Адже у нас у громаді вїт¹ вибирають.

¹) Вїт — староста

— Ну, так що з того, що вибирають?

— Не те біда, що вибирають, — мовить Осел, — а те біда, що ні на кого не можуть згодитися. Вже всі господарі пересварилися проміж себе, а далі кажуть: „Тут хіба один Вовк із лісу може вйтом бути“. Як похопили це слово, так на тім і стали і вислали мене, щоб я вас спровадив до села. Таке то діло.

Почувши це, Вовк аж хвіст у гору підняв з радості. Зараз виліз на Осла, сів йому на хребет та й їде до села. А коли приїхали до села, Осел закричав своїм дзвінким голосом, з хат повибігали люди, а бачачи, що Вовк на Ослі верхи їде, кинулися з палицями, ці-

пами та полінами та й давай його молотити. Били, били, ледве Вовк живий із села втік.

Біжить неборака та все оглядається, чи ще люди за ним не біжать. Аж коли вже села не було видно, Вовк побачив копицю сіна. вискочив на неї, простягнувся і ліг спочивати. А спочиваючи, почав голосно сам до себе говорити:

— Мій тато війтом не був, мій дід війтом не був, і чого ж то мені дурному раптом за-бажалося війтом бути? Ех, шкода, що нема

тут якого порядного хлопа, щоб мене здоровенним буком протріпав та розуму навчив.

А під копицею сидів власне порядний хлоп з вилами в руках. Почувши це, як вискочить, як потягне Вовка разів з десять по хребті, аж Вовк і содухи пустив.

ЛЕОНІД ГЛІБІВ

Загадка

А нуте, діти, ось сідайте!
Я загадку за хвіст піймав;

Подумайте і розгадайте,
Чи я диковину придбав.

Мовчала ніч; усі мовчали,
і соловейко задрімав;
На небі зірочки блищали,
За гаєм місяць виглядав.

Не спало троє у господі;
Не видно, де воно й яке;
Ви, діти, станьте у пригоді,
Вгадайте, що воно таке?

Пошли нам, Боже, день скоріше!—
Одно озвалось на стіні:
— Тепліше буде й веселіше,
Як блисне сонечко мені.

А друге каже: — Нічко мила!
Коли б з тобою довше будь;
Мені без тебе тільки й діла,
Що в боки пхають і товчуть. —

Мовляє третє: — Річ даремна,
Мене ніщо не веселить —
Чи то настане нічка темна,
Чи то веселий день шумить.

Віяно, джері, сволок.

